

CHÉMIA 2010
Životné prostredie - ochrana vôd

Rámcová smernica o vode
Vodný plán SR a plány manažmentu povodí

RNDr. Jana Gajdová
Výskumný ústav vodného hospodárstva
Bratislava

RSV - nová vodná politika a jej uplatňovanie v SR

- **RSV** - nová vodná politika EÚ založená na komplexnom prístupe v ochrane a využívaní vôd a s nimi spojených ekosystémov, a to z hľadiska kvality i kvantity s cieľom dosiahnuť dobrý stav vôd do roku 2015
- **Účinnosť** – 22. december 2000
- **Povinnosti** - prebratie RSV do národnej legislatívy
 - členské štáty EÚ do 22. decembra 2003
 - SR ako prístupujúci štát do dátumu vstupu – 1. mája 2004
- **Úloha pre EK** - prijatie dcérskych smerníc
 - prevencia a regulácia znečisťovania podzemnej vody - 2002
 - Environmentálne normy kvality – 2006 (čl. 16 bod 8 RSV)

Kompetencie

- Gescia:** Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR
- Spolupráca:** Ministerstvo zdravotníctva SR,
Ministerstvo vnútra SR,
samospráva a
tretí sektor
- Povinnosti:** zabezpečenie implementácie RSV v súlade so stratégiou prijatou na úrovni EK, medzinárodných povodí a národnej úrovni

Národná legislatíva - prebratie RSV

Vodný zákon

ustanovenia RSV, ktoré vyjadrujú základné ciele a jednoznačne definované povinnosti

Vykonávacie predpisy - vyhlášky

ustanovenia RSV „technického“ charakteru týkajúce sa konkrétnych postupov

- Vyhláška MŽP SR č. 221/2005 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zisťovaní výskytu a hodnotení stavu povrchových vôd a podzemných vôd, o ich monitorovaní, vedení evidencie o vodách a o vodnej bilancii
- Vyhláška MŽP SR č. 224/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vymedzovaní oblastí povodí, environmentálnych cieľoch a vodnom plánovaní

Dcérska smernica 2006/118/ES

o ochrane podzemných vôd pred znečistením a zhoršením kvality

Novela vodného zákona - 2009

Ustanovenia smernice, ktoré vyjadrujú základné ciele a jednoznačne definované povinnosti, týkajúce sa najmä

- hodnotenia chemického stavu podzemných vôd
- identifikácie významných a trvalo vzostupných trendov
- definície počiatočného bodu zvrátenia trendov
- opatrení na zabránenie alebo obmedzenie vstupu znečisťujúcich látok do podzemných vôd vrátane výnimiek z opatrení

Vykonávacie predpisy – 2010

- NV č. 282/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú prahové hodnoty a zoznam útvarov podzemných vôd
- NV + vyhláška (hodnotenie kvantitatívneho stavu, chemického stavu, trendy) – v návrhu

Dcérska smernica 2008/105/ES o environmentálnych normách kvality

Nariadenie vlády SR č. 270/2010 Z.z. o environmentálnych normách kvality v oblasti vodnej politiky

stanovuje ENK pre prioritné látky a niektoré ďalšie znečisťujúce látky s cieľom dosiahnuť dobrý chemický stav povrchových vôd v súlade s RSV

Implementácia RSV - koordinácia

Tri úrovne koordinácie:

1. Európska komisia

príprava strategických dokumentov a technických materiálov pre oblasť celého spoločenstva

2. MKOD

príprava strategických dokumentov pre medzinárodné povodie Dunaja

3. Národná úroveň

Stratégia pre implementáciu Rámcovej smernice o vode v Slovenskej republike - každoročne sa vykonáva jej aktualizácia s detailnejším plánom úloh na najbližšie dva roky.

Implementácia RSV - národná úroveň

Stratégia pre implementáciu RSV v SR - prijatá *Uznesením vlády SR č. 46/2004 Z. z.*

- zohľadňuje postupy prijaté v rámci Spoločnej stratégie implementácie RSV, ktorá bola prijatá Európskou komisiou ako záväzný dokument v máji 2001
- je v súlade aj s novšími požiadavkami Európskej komisie a Medzinárodnej komisie pre ochranu Dunaja (prijatými po máji 2001).

Implementácia RSV - národná stratégia

Základ národnej stratégie

- organizačná štruktúra pracovných skupín
- vymedzenie zodpovednosti rezortných organizácií podieľajúcich sa na implementácii RSV (VÚVH, SHMÚ, SVP, ŠGÚDŠ, SAŽP)
- zabezpečenie spolupráce s EK na MPŽPaRR SR - sekcia environmentálnej politiky a zahraničných vecí
- koordinácia IRSV a zabezpečovanie záväzkov voči EK – MPŽPaRR SR, sekcia vôd a energetických zdrojov
- podávanie správ EK - SAŽP a MPŽPaRR SR, sekcia vôd a energetických zdrojov.

Implementácia RSV

- dôležité termíny

IRSV : 2003 – 2027

prvý plánovací cyklus : 2003 - 2015

- 2004 – vymedzenie oblastí (správnych území) povodí, určenie oprávneného orgánu
- 2005 – charakterizácia oblastí (správnych území) povodí
- 2007 – zavedenie programov monitorovania
- 2008 – návrh I. znenia PMP
- 2009 – schválenie PMP
- 2012 – realizácia programov opatrení
- 2015 – revízia splnenia cieľov

Etapy implementácie

- **Etapa I** - vymedzenie správnych území povodí, určenie oprávneného orgánu a koordinačných mechanizmov
- **Etapa II** - spracovanie charakteristík správneho územia povodia, zhodnotenie dopadu ľudskej činnosti na stav povrchových vôd a podzemných vôd a ekonomická analýza využívania vody
- **Etapa III** - zavedenie programov pre monitorovanie stavu povrchovej vody, stavu podzemnej vody a stavu chránených oblastí
- **Etapa IV** - príprava plánov manažmentu povodí vrátane programov opatrení a publikovanie ich pracovných návrhov na informovanie verejnosti a konzultácie s verejnosťou

Implementácia RSV - dokumenty zasielané EK

1. Správa Slovenskej republiky spracovaná pre Európsku komisiu v súlade s Rámcovou smernicou o vode, článkom 3 a Prílohy I (národná správa, jún 2004) – hodnotenie EK 2006
2. Správa Slovenskej republiky spracovaná pre Európsku komisiu v súlade s Rámcovou smernicou o vode, článkom 5 a Prílohy II a Prílohy III a článkom 6, prílohy IV (národná správa, marec 2005) – hodnotenie EK 2007
3. Zavedenie programov monitorovania - hodnotenie EK 2009
4. Vodný plán Slovenska - marec 2010
5. Správa o dosiahnutom pokroku pre realizácii opatrení – december 2012

Implementácia RSV - dokumenty na pripomienkovanie

Lehota na pripomienkovanie, aktívnu účasť a konzultácie verejnosti – 6 mesiacov

- **22. december 2006**

časový a vecný harmonogram prípravy návrhu PMP

- **22. decembra 2007**

identifikované významné vodohospodárske problémy

- **22. decembra 2008**

návrh Plánu manažmentu povodia (termín bol posunutý január – júl 2009)

Implementácia RSV - výstupy

Národná úroveň

1. PMP pre správne územie povodia Dunaja
2. PMP pre správne územie povodia Visly
3. Vodný Plán Slovenska pre celé územie SR.

Medzinárodná úroveň

1. PMP pre medzinárodné povodie Dunaj – s riešením otázok relevantných pre Dunaj
2. PMP pre medzinárodné sub-povodie Tisa – s riešením otázok relevantných pre medzinárodné povodie Tisa.
3. PMP pre medzinárodné povodie Visla – spoločný plán sa nespracováva

Obsahová štruktúra plánov

- **Obsah** – podľa prílohy VII RSV
- **Východiská pre návrh PMP**
 - * analytická správa – výstupy etapy II
 - * identifikované VH problémy (VVP) – výstupy etapy II
 - * hodnotenie stavu vôd
- **Hlavné výstupy PMP**
 - * environmentálne ciele a výnimky
 - * program opatrení

Identifikované VH problémy hlavný pilier PMP a programov opatrení

- **vo vzťahu k požiadavkám RSV**
 - organické znečistenie povrchových vôd
 - znečistenie povrchových vôd živinami, riziko eutrofizácie
 - znečistenie povrchových vôd prioritnými látkami a chemickými látkami relevantnými pre SR
 - hydromorfologické zmeny na vodných útvaroch
 - zhoršený kvantitatívny stav podzemných vôd
 - znečistenie podzemných vôd
- **vo vzťahu k ochrane pred škodlivými účinkami vôd**
 - ochrana pred extrémnymi hydrologickými situáciami

Environmentálne ciele a výnimky pre útvary povrchových a podzemných vôd

Sú :

- odvodené od rámcových požiadaviek RSV a návodov pre ich aplikáciu, ktoré boli vypracované v rámci spoločnej implementačnej stratégie EU.
- Jednoznačný postup na ich stanovenie RSV a ani žiaden návod nedefinuje. Environmentálne ciele a výnimky zohľadňujú regionálne špecifiká, dostupnosť údajov a poznatkov o účinnosti navrhovaných opatrení.

Výnimky – vzťahujúce sa na vodný útvar

- čl. 4(4) – posun termínu
- čl. 4(5) – menej prísne ciele,
- čl. 4(7) – nové infraštruktúrne projekty

Program opatrení

- navrhovaný vo vzťahu k cieľom k roku 2015 stanoveným na národnej úrovni a úrovni medzinárodného povodia Dunaj pre jednotlivé významné vodohospodárske problémy v členení:
- základné opatrenia – staré smernice EÚ
- základné opatrenia podľa RSV
- doplnkové opatrenia

Výnimky z opatrení

- môže povoliť orgán štátnej vodnej správy (§ 15 ods. 6 VZ) ak
 - sa vykoná účinné monitorovanie daných útvarov podzemných vôd,
 - vstupy znečisťujúcich látok nepredstavujú z hľadiska množstva a obsahu akékoľvek súčasné alebo budúce nebezpečenstvo zhoršenia kvality ovplyvnených podzemných vôd,
 - sa považujú za také, ktorým sa z technického hľadiska nedá zabrániť alebo sa nedajú obmedziť bez použitia
- 1.opatrení, ktoré by zvýšili riziká pre ľudské zdravie alebo kvalitu životného prostredia, alebo
 - 2.neprimerane nákladných opatrení na odstránenie množstva znečisťujúcich látok z kontaminovanej pôdy alebo podlažia alebo iných spôsobov kontroly ich priesaku do pôdy alebo podlažia,

Implementácia RSV

- schvaľovanie PMP – národná úroveň

- Medzirezortná koordinačná skupina – pre finalizáciu PMP (v súčasnosti sa zriaďuje)
- MŽP SR - PMP správnych území povodí
- Vláda SR - Vodný plán Slovenska, jeho záväznú časť, ktorá obsahuje program opatrení, vyhlási nariadením (schválený 10. februára 2010 uznesením vlády SR č. 109)

Povinnosť voči EK

- 22. marec 2010 – PMP zaslanie EK
- 22. december 2012 – správa EK o dosiahnutom pokroku pri realizácii programov opatrení

Rámcová smernica o vode, Vodný plán SR a plány manažmentu povodí

Ďakujem za pozornosť !